

ravno za vlado našega cesarja postala v naši državi velevažen faktor. Zapela se je cesarska pesem in nato se je sklenilo odposlati vdanostno izjavo na pristojno mesto. — Med odmorom so sli zastopniki našega učiteljskega društva k g. nadzorniku ter so mu izrazili željo učiteljskega, da se vdanostna izjava odpošlje v slovenskem jeziku. Ravnotako naj bi se slovensko čestitalo našemu dež. nadzorniku g. Končniku povodom odlikovanja. G. Drežak je radovoljno ugodil tej želji. — Tako je prav. Vsak narod slavi v svojem jeziku svojega dobrega vladarja in zakaj bi ga ne tudi štajerski slov. učiteljstvo, četudi ima konferenca uradni značaj. — Po enournem odmoru se je prešlo na dnevni red. Nadučitelj Vauhnik je kaj zanimivo poročal, kako bi se trajno proslavil letošnji jubilej našega vladarja. Dal je marsikaj pameten in umesten nasvet, ki bi bil šoli, učiteljstvu, v prvi vrsti pa ljudstvu in mladini v prid. Bog daj, da bi se vsaj nekaj teh nasvetov uresničili. Za njim je poročal nadučitelj Strelec o svojem prisostvovanju pouku v naravi, ki se je priredil v sosednem okraju. Upamo, da predavatelj priobči svoj referat, kar bo na vsak način dobro služilo učiteljstvu, ker se namerava v prihodnjem šol. letu tudi pri nas uvesti ta način pouka. Prav temeljit pa je bil tudi referat nadučitelja Kaulerja o revidiranju učnih načrtov. Vsak stavek kakor izklesan! Po njegovem referatu pa se je vnela dolga in deloma časih skoraj preostara debata. Tov. predavatelj stoji na stališču, da se vzamejo v I. razredu v računstvu vse štiri operacije, a ne do dvajset, temveč samo do petnajst. Drugi so pa bili večinoma mnenja, da naj ostane številni krog do dvajset, a naj se vzame samo seštevanje in odštevanje. Ta dva nazora sta se kresala med seboj in padla je mnoga tudi ostra beseda v dolgi in vroči debati. Naposled je pri glasovanju le obveljalo, da naj ostane stari številni krog do 20, a se naj samo odšteva in prišteva. — Mislim, da se je oni ogenj že decela polegal in da nikogar več ne boli, četudi je takrat mislil, da ga je kaj opeklo. — Nato so se še vršile nekatere volitve ter se je konferenca zaključila okrog dveh popoldne. G. predsedniku se je zahvalil njegov namestnik nadučitelj Šorn v imenu učiteljskega, ki mu je letos gotovo prišla običajna zahvala bolj iz srca, kakor pa drugokrat.

Zastoj! Kdor želi zastoj! — brezplačno — slovenskih knjig, naj pošlje 1 krono za poštino in zavoj pod naslovom: F. L. a. r. e. n. č. a. k., učitelj v Lehenrotte, Nieder-Oesterreich.

Ali že zopet prihaja konkordatna doba? Župnik, od krajnega šolskega sveta (ne šolski ogleda), je prišel v soboto 18. julija t. l. po 1/2. uri popoldne v I. razred neke dvorazrednice, ne da bi kaj potkal ali pozdravil in velel učitelju: „Prosim, nadaljujte!“ Na začuden vprašanje učiteljevo, kaj želi in kaj išče tu, je pokazal in se skliceval na § 21. zakona z dne 8. febr. 1869., zadevajoč šolsko nadzorstvo na štajerskem. — Ta župnik je „slavnoznan“ Matija Vauptič, dušni pastir v Pod-sredi, s katerim so imeli opraviti že malone vsi slov. napredni listi; to je isti mož, ki za preganjanje dolgega časa ne najde primernejšega opravila, nego da pride svojega političnega nasprotnika v šolo dražiti; to je mož, ki je od 1. dec. l. l. pa do danes kot katehet samo v I. razredu zamudil 33 svojih ur, a niti ene ni nadomestil. Evo: jasen dokaz, kako se naša duhovščina poslužuje svojih pravic, a zamerja svoje dolžnosti, da nam s tem nagaja in greni trdi kruh. Ali smo res brezpravni helotje?

Šolske razstave in veselje v Tomišlju dne 12. t. m. se je udeležilo toliko ljudi, starih in mladih, da je bil prostor II. razreda poln in večje število ljudi je ostalo kar na hodniku. Učiteljica Marica Žgurjeva je v presrečnih besedah pozdravila navzoče, ker so se v tako obilnem in častnem številu udeležili te slavnosti. Potem je bilo še devet točk deklaracije, petje in igra „Na senožetih“. Vse točke so bile z velikim veseljem in hrupom odobravane. Po končanem vzporedju je sledila mala pogostitev sodelujočih otrok s sadjem, pecivom in kruhom. Darovalcu g. župniku J. Knificu iskrena hvala! Kak lep vtisk je napravila razstava, se povzame iz besed, ki so jih matere enoglasno govorile: „Ne bodemo več branile, temveč še priganjale, naj delajo dekleta v šoli.“ — Vsa čast vrlima tovarišicama z Iga, gđc. Zemljanovi in Furlanovi, ki se nista ustrašili neznosne vročine, temveč prihitali v krog vsele mladine. — Res, lep in vesel dan za Tomišlje.

Ustanovni občni zbor „Gorenjskega akademičnega ferjalnega društva Vesna“ se vrši dne 2. avgusta ob polu 10. dopoldne v sokolski dvorani v Kranju. Vse one, ki so svoj pristop že prijavili, pozivljamo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. Namen društva, pospeševati med ljudstvom narodno samozavest, moralni čut, izobrazbo in gmetno blaginjo, ter biti tekom počitnice duševno in zabavno središče gorenjskega visokošolskega dijaštva, je pač tolik, da bo privabil v gorenjsko metropolo, če ne vseh, pa vsaj večino gorenjskih akademikov. Delavec potrebujemo, tako na narodnem, kakor na kulturnem polju se nudi akademiku največ prilike, delati v obeh smerih. Doba počitnice naj ne bo akademiku samo doba počitka, temveč tudi č. a. resnega dela. Vzemimo si za zgled visokošolske dijaštvo drugih narodov, katero najdemo pri vseh prireditvah, bodisi v narodno-obravnem delu, bodisi v

ljudsko izobraževalnem, v ospredju. Kar drugi lahko, moremo tudi mi! Na delo torej, dokler je čas! Vse one abituriente in akademike, ki svojega pristopa še niso javili, prosimo, da to nemudoma store na na naslov t. č. tajnika pripravljalnega odbora: abs. vet. Lovro Tepina, Stražišče pri Kranju. Za pripravljalni odbor „Gorenjskega akad. fer. društva Vesna“: Dr. J. Hacin. phil. R. Pavlič, vet. L. Tepina.

Dijaški igredi v Ljubnem na Zgor-njem štajerskem. Minuli teden so se vršili veliki dijaški igredi v Ljubnem. Popolnoči je namreč nekdo na mestnem trgu ustrelil z revolverjem. Ker so bili takrat na ulicah le štirje poljski visokošolci tamošnje rudarske akademije, jih je policija povabila v stražnico, da se legitimirajo. Takoj so zadoneli po mestu klici „Burschen heraus“ in v trenutku se je zbralo pred mestno hišo do 200 rudarskih akademikov raznih narodnosti, ki so siloma vdrli v stražnico. Policijski nadzornik pa je dal zapreti vrata in proglasil 60 visokošolcev za aretirane. Zaprti dijaki pa so jeli vse razbijati, zunaj stoji tovariši so pa naskočili vrata in okna ter jih razbili. Dasi je ukazal župan vse, ki so se legitimirali, izpustiti, so dijaki razsajali pred rotovžem do belega dne. Razgrajči se bodo zagovarjali za svojo neumnost pred sodnijo.

Učiteljska mesta. V brežiškem političnem okraju so razpisana sledeča učiteljska mesta: na trirazrednici v Kozjem, 2. pl. razr., mesto nadučitelja, na štirirazrednici v Dobjem, 2. pl. r., na trirazrednici v Prevorju, 2. pl. r., na trirazrednici v St. Vidu pri Planini, 3. pl. r., na dvorazrednici pri Sv. Antonu, 2. pl. r., na štirirazrednici v Kapelah, 3. pl. r., po eno def. ali prov. mesto učitelja; na petrazrednici v St. Petru pod Sv. gorami, 3. pl. r. dvoje def. ali prov. učiteljskih mest; na štirirazrednici v Sromljah, 2. pl. r., in na dvorazrednici v Zdolah, 3. pl. r., def. mesta učitelja. Prošnje povsod do 31. avg.

Slavni deželni šolski svet štajerski bo vsekakor podelil hrastniški nemški šoli pravico javnosti zato, ker Nemci to žele — a da bi se morda pozneje kdo ne izgovarjal, da ni bilo znano, se usojamo vsekakor opozoriti na čudovit „red“, ki je na tej šoli. Vsako uro vidiš korakati mladino celega razreda v šolo in ravno tako tudi iz šole. Videti je, da smatra sam Tanzer to šolo kot neko komedijo, brez vsake resnosti. Zdi se nam nadalje tudi, da se glede izkaznic zamud ne postopa docela korektno, a ker nimamo vanje upogleda, seveda ne moremo tega trditi. Tej šoli bo podelil seveda slavni c. kr. deželni šolski svet pravico javnosti...

Umrla je v Trbovljah gospa Josipina V o d u š k o v a, rojena Divjak, soproga tamkajšnjemu županu in c. kr. okr. šol. nadzorniku, gosp. Gust. Vodušku. Naj v m. p.!

Uradna učiteljska konferenca za okraja Gornji grad in Vransko se je vršila dne 24. junija t. l. v Mozirju v tamošnji šoli. Predsednik c. kr. okrajni šolski nadzornik G. S u p a n e k je ob 9. uri seje otvoril, pozdravljajoč učiteljstvo obeh okrajev. Prinaša tudi pozdrave uradno zadržanega predsednika okr. šol. sveta c. kr. namest. svetovaleca g. b a r o n a M ü l l e r j a. Nato poudarja, da se naj današnja konferenca vrši v duhu spozumljenja in izobrazbe, kakor so bile dosedanje konference obeh okrajev. Današnja konferenca pa je tudi nekako jubilejska. Predsednik je v izbranih besedah poudarjal učiteljsko lojalnost do vladarja ter pozval navzočnike, da zakličejo presvitemu cesarju trikratni Živio. — Odposlala so je vladarju vdanostna brzojavka, kakor tudi c. kr. dež. šol. nadzorniku gosp. K o n č n i k u čestitka k odlikovanju in c. kr. namest. svetovalecu g. baronu Müllerju povodom imenovanja. Vse tri brzojavke seveda v slovenskem jeziku. — Namestnikom je bil izbran tov. Fran K o c b e k, nadučitelj v Gornjem gradu, zapisnikarjem pa gospica H r o v a t in tov. S a t l a r, oba iz Ljubnega. Po konstituiranju navzočnikov je prečital g. nadzornik svoje poročilo, ki je bilo kaj laskavo za učiteljstvo, polno dobrotnih migljajev in pedagoških klenih zrn. Iz obsirnega nadzornikovega poročila, ki se je oziralo na opazovanja pri letošnjih inspekcijah zlasti glede elementarnega pouka, duševne in telesne vzgoje, šolskega zdravstva, varstva otrok, šolskega poseta in administrativnih šolskih razmer — povzamemo nekatere točke, ki niso samo lokalnega pomena. Začetkom se omenja, da se je učiteljstvo vobče držalo pota napredka in da sta marljivost in vztrajnost bili dobri tovarišici šolnikom obeh okrajev. — Rabi biti vedno učila. Stars in pokvarjena je nadomestiti z novimi. Šolska knjižnica se naj marljivo uporablja. Posebno dobri mladinski spisi naj se kupijo v več komadih. Prišleci naj učitelj otroka izprašuje o prečitnem. Priporočila se tudi, da učitelj večkrat kaj iz bibliotečnih knjig prečita v šoli otrokom. Memorira se naj le to, kar je praktične vrednosti za poznejše življenje. Vaditi se je v nareku mnogokrat, ravnotako so pripravljati vaje ovalnih in valovičastih črt pri lepopsju. — Ljudskošolski pouk se naslanja največ na nazornost in se naj ta uporablja pri vseh predmetih. Nazornost mora poučevanje oživiti in skozinško presiniti. Slovniki, oziroma jezikovni pouk naj bo praktičen. Otroci se morajo privaditi preprosto, naravno in ne priučeno izražati svoje misli. Pri vseh prilikah je stremeti za tem, da se otroci navadijo pravilno rabiti svojo materinščino ne

le pismeno, temveč tudi ustno. Računske šablone, ki jih v praktičnem življenju le redkokrat ali nikoli ne rabimo, so popolnoma zavreči. — Kakor nanesejo krajevne razmere in prihodnji poklic učencev, se naj pridno vadijo poljedelski, obrtni in navadni trgovski, z dekleti gospodinjstvi računi. Pouk o prirodoznanstvu se naj začne z zbujeanjem opazovanja in pazljivosti, biološki momenti imajo prednost pred posameznimi znaki. Sistem je le toliko gojiti, kolikor je neobhodno potrebno za pregled otroku znanih naravnih objektov. Kulturnega zemljepisa ni vaditi samo v srednjih in na višjih stopnjah, temveč tudi na nižjih. Elementarni pojmi razdelitve človeške družbe, raznoterih človeških naselbin, razloček med javnimi in privatnimi poslopi, promet ljudstva med seboj, njih pridobitveni viri, razlogi slabjšega ali močnejšega naseljevanja domačega kraja, domače dežele itd. so obravnavati. — Z veseljem je poudarjati, da so uspehi iz realij skoraj na vseh šolah dosegli veliko stopnjo. Na podlagi realij se vzgaja in izobrazuje duševna olika, patriotizem, ljubezen do dinastije, čut za dobro in lepo. Sovražniki šole! Odstranite realije iz našega delokroga, prikrajšajte učni načrt za realije — in vi ste uničili ljudsko šolo kot vzgajališče duha! Pouk iz realij je v svojem sedanjem stadiju poezija učiteljskega stanu, je dišava pouka, je merilo naših uspehov. Vzdržujte vi nosilci napredka, s krepko roko to pridobitev, ohranite nam ta biser našega šolskega zakona: potem bo, pa samo potem, naše vzgojno delovanje plodnosno vplivalo na staro in mlado, ubogo in bogato, visoko in nizko! Vsa omika in izobrazba ljudstva temelji na znanju realističnega pouka, katero znanje prehaja potom ljudske šole med narod. Čim bolj goji ta pouk, toliko večje zasluge imamo za ljudstvo, ki živi z nami in katero moramo na podlagi ljudske izomike usposobiti, da zavzema v vrsti narodov naše velike domovine častno, spoštovano vredno mesto. Čitati, pisati in računati se priučimo za silo tudi potom samoizobrazbe: razumevanje čitanega izkoriščenje te spretnosti, uporabljanje tega za življenje pa more ljudstvu dati le šolski pouk v realnih predmetih (prirodnoznanstvu, zemljepis in zgodovina). — Nato je poročal nadzornik o disciplinarnih sredstvih, o oskrbi za zanemarjeno mladino in o pisarnih izdelkih otrok. — Mi pa moramo tudi vzgajati, ne samo poučevati. Nasprotniki šole često predbacivajo to, da premalo vzgaja. Tuintam so slučajni podivjanja npravnosti, sirovosti, brezvernosti. Ali te zakrivajo čisto drugi stanovni, kakor toliko zaničevani učiteljski stan. — Vzgojno delovanje učitelja je sedaj jako oteženo. Vzroki temu pa so zunaj šole, in sicer v socialnih razmerah sedanjosti. Podlaga vsaki vzgoji je rodovinska vzgoja. Ta pa je v največ slučajih pomanjkljiva, da, često napačna. Podlaga rodovinske vzgoje, na kateri ima šola graditi naprej je navadno slaba. Jako umestno je nadzornikovo razpravljanje, kako povzdigniti avtoriteto učiteljstva, kako ga podpirati in vzdrževati. Žal, prostor ne dopušča o tem poročati. — Z ozirom na telesno vzgojo mladine je posebno priporočal telovadbo, mladinske igre, kopanje, šolske izlete in šolske kuhinje. Samo zdrav otrok more telesno prosperovati. Kjer še ni šolskih kuhinj, se naj ustanove sedaj kot „jubilejske šolske kuhinje“. Koučal je nadzornik svoje poročilo z opisovanjem cesarskega jubileja ter sklenil z besedami: Naše delo, naše težnje, naš trud ima cilj vzgojiti nam izročeno mladino k največji popolnosti in k značajnosti. Vse naši šolski mladini: vse naše delovanje in znanje, vso našo ljubezen, našo dobrohotnost, našo pravo patrijotiško ter pravo dinastiško prepričanje. Konferenčne teme so bile tri. I. V a ž n o s t š o l s k i h i z l e t o v. Poročevalec tov. Z o t t e r je svojo nalogo sestavil temeljito in so se sprejeli končno sledeči stavki: 1. Šolski izleti pospešujejo bistveno nazornost pouka; so torej potrebni. 2. Oni so učencem prijetna izprememba v šolskem življenju, ki utegne utrditi vez ljubezni med učiteljem in šolsko mladino. 3. Pospešujejo tudi telesno vzgojo šolske mladine. 4. Nudijo najlepšo priliko med mladino gojiti veselost. 5. Na njih učitelj spoznava individualnost posameznih učencev ter se ozira potem na njo pri pouku in vzgoji. — II. K a k o s e n a j o b l i k o s l o v j e v l j u d s k i š o l i o b r a v n a v a, d a k o r i s t i k m e t i j s t v u i n o b r t n i s t v u? Razpravljal je tov. Terčak. Sprejeti stavki: 1. Da pouk naj iz oblikoslovja koristiti poljedelstvu in obrti, mora predvsem biti praktičen. 2. Ta pouk naj podpira risanje, pri katerem se naj posebno ozira na merstveno razmerje, merjenje in preračunavanje. 3. Predpisana učna snov iz oblikoslovja v višjem oddelku se razdeli v dva tečaja (turnusa). — III. S e s t a v a v z o r n i h r a z r e d e b u č n e g a č a s a z a e n o r a z r e d n e d o š e s t r a z r e d n e l j u d s k e š o l e v s m i s l u § 17. i z v r š i l n e n a r e d b e k d e f i n i t i v. š o l s k e m u i n u č n e m u r e d u. K t e j t e m j e g o v o r i l g. nadzornik in se ni nobena posebna teza sprejela. Pač pa je dajal umetne migljaje, kako sestavljati pravilno urnike.

O okrajnih učit. knjižnicah sta poročala knjižničarja: za gornjegrajski okraj tov. K o c b e k, za vranski pa tov. M e g l i č. Gornjegrajska okrajna učiteljska knjižnica šteje 504 zvezkov, *) Podpišemo z obema rokama tozadevne nazore g. nadzornika. Uredn.

69 zvezčičev in 1 tabelo. Izposojenih je bilo minulo leto 37 knjig. Vranska ima 274 del v 359 zvezkih, 83 zvezčičev in 10 geometrijskih oblik. Izposodilo se je 51 knjig. Gornjegrajska je dobila za l. 1907. 41.17 K, vranska pa 38 kron. Razen knjig Slovenske šolske Matice (3 knjige) je Gornjegrajska še narasla za Lehrmittel-Magazin 1907 in Dr. Rein: Enzyklopädisches Handbuch der Pädagogik. 5 zvezek. Vranska pa je razen knjig Slovenske Matice (6 knjig in 1 zvezčič) še pridobila Hoffmann, Zeichenkunst, Fr. Rau, Die drei letzten Schuljahre, Kraus Experimentierkunde, P. Rosegejevski spisi 7 zvezkov in Ferd. Seidl Kamniške ali Savinjske planine. — V stalni konferenčni odbor, ki je obenem tudi knjižnični odbor, so se izvolili za okraj Gornjegrajski tovariši: Burdian, Kocbek, Šijanec, Wudler; za okraj Vransko pa: Farčnik, Lorber, Meglič in Zotter. V komisijo za šolske vrste so se izbrali za gornjegrajski okraj: Klemenčič, Kocbek in Praprotnik; za vranski okraj: Farčnik, Lorber in Rosenstein. Predlogi in nasveti. Stalna konferenčna odbora sta predlagala znani predlog zaradi izboljšanja učiteljskega gmetnega stanja, da naj izdela dež. šol. svet primeren plačni zakon, ki se naj obravnava in sprejeme kot vladni predlog. Soglasno sprejeto. Predsednik se je zahvalil vsem navzočnikom za živahno zanimanje in vztrajnost, želel vsem vsele počitnice in zaključil konferenco. Oglasil se je še k besedi predsednikov namestnik tov. Kocbek, ki je izrekel nadzorniku zahvalo učiteljstva

Razgled po šolskem svetu.

Novo češke šole na Dunaju. Neki češki list poroča, da odprejo Čehi v VII. in IX. okraju na Dunaju dve privatni češki ljudski šoli. Sedaj imajo Čehi na Dunaju šole.

Zaradi Komenskega šole na Dunaju. Z Dunaja javljajo od 15. t. m.: V izredni seji občinskega sveta je bila pritožba na upravno državno sodišče proti znani naredbi naučnega ministra Marcheta odstavljena z dnevnega reda ter se občinski svet sploh ne bo več pečal s to stvarjo, ker je minister Marchet umaknil določbo, da mora izpitom na imenovani češki šoli prisostvovati tudi član mestnega šolskega sveta.

Nova madjarska šola. Madjarsko društvo „Julian“ zgradi novo šolsko poslopje v Pleternici. Šola se otvori baje že na jesen.

Tržaško šolsko vprašanje. Poslanca dvorni svetnik Ploj in dr. Rybař sta danes intervenirala pri ministrskem predsedniku baronu Becku zaradi tržaške slovenske šole. Dobila sta zadovoljujoča pojasnila.

Za spodnjo realko v Fürstenfeldu je že dovoljlo finančno ministrstvo potrebna sredstva. Štajerski Nemci bodo imeli sedaj 5 realke, Slovenci — nobene.

Čehi kot zgled. V neki vasi na Češkem je samo nemška šola. Zato so ostali otroci čeških roditeljev doma. Okrajni šolski svet je dotične starše naznanil. Ti so izjavili, da ne puste potujčiti svojih otrok in da jih poučujejo zato doma. Zdaj je češki deželni šolski svet določil, da se smejo otroci doma učiti, morajo le koncem leta napraviti izpit v češkem jeziku.

Shod nemških učiteljev. Due 19. in 20. t. m. se je vršil v Lincu 12. občni shod zveze avstrijsko-nemških učiteljev, ki šteje okolo 20.000 učiteljev in učiteljic.

Katoliško društvo učiteljic na Bavarskem je imelo koncem lanskega leta 936 rednih, 1489 izrednih in 71 častnih članic. Čudno, da je rednih najmanj! Pa tudi značilno!

Koliko je učiteljic? Število učiteljic, ki sodelujejo pri vzgoji mladine, je dokaj naraslo. V knjigi „Zensko gibanje“ so navedene te-le številke: Avstrija 20.000, Ogrska 5.986, Švica 3.600, Angleška 68.300, Irska 7.000, Danska 1.800, Švedska 2.649, Norveška 2.354, Rusija 22.400, Francija 49.400, Italija 31.800, Portugalska 22.000, Združene države 76.348. Ako upoštevamo v omenjenih državah število učiteljev, tedaj se nam pokaže kaj zanimiva slika o razmerju med ženskimi in moškimi odgojevalci. V Avstriji ima ženski spol 28 odstotkov vseh učiteljskih oseb, v Švici 36, na Angleškem 71, na Irskem 53, na Danskem 28, na Švedskem 35, na Norveškem 69 (v mestih), 26 (na deželi), na Ruskem 36, na Francoskem 46, na Italijanskem 63, na Portugalskem 88, v Združenih državah 92, v Nemčiji 15.

Raznoterosti.

× Hrvaško gledališče ne pojde v Prago. Hrvaški listi poročajo, da zagrebško gledališče ne pojde v Prago na gostovanje. Silni stroški (okolo 5000 K samo za pot) onemogočuje baje to nakano tem bolj, ker ravnatelj „Narod. Divadla“ ni mogel prevzeti garancije za finančni uspeh.

× Nove uniforme za kavalerijo se uvedejo v Avstriji v najkrajšem času. Uniforme bodo za vse tri kategorije skoraj popolnoma slične z neznatnimi razlikami. Presrečna Avstrija!

× Umobolni bavarski kralj Oton je obolel za srčno boleznijo.